

zelfs zonder echte sluier speelt het door: je kijkt een oudere nooit aan, je houdt je ogen eerbiedig naar beneden gericht. En je spreekt nooit tegen een oudere voordat er iets aan jou gevraagd wordt. Dit laatste geldt ook voor mannen.

Al deze gebruiken verschillen van streek tot streek en van bevolkingsgroep tot bevolkingsgroep. In de grote steden zijn de grootfamilies zich snel aan het omvormen tot gezinnen volgens het westerse model. Ook zijn er steeds meer 'liefdeshuwelijken'. De rol en de plaats van de vrouw veranderen hiermee. Sinds een aantal jaren zijn er vrouwen groepen actief geworden. Ze richten zich met name tegen het bruidsschatstelsel. Daarnaast zetten ze zich in op het terrein van werkgelegenheid, onderwijs en andere terreinen

Uit: Te gast in India - St. Toerine en Derde Wereld - Nijmegen 1987

NEDERLANDSE ONTWIKKELINGSHULP AAN INDIA

In 1962 ging de officiële Nederlandse ontwikkelingshulp aan India van start. Nederland werd toen lid van het wereldbankconsortium voor India. Daarmee werd India het eerste land buiten de (ex)koloniale gebieden waarmee Nederland een hulprelatie aanging. Nu, 25 jaar later, is India nog steeds een van de belangrijkste concentratielanden van het Nederlands ontwikkelingsbeleid.

Per jaar wordt om en nabij 240 miljoen gulden aan India als ontwikkelingshulp gegeven. Van die 240 miljoen komt ongeveer 200 miljoen uit de 'pot' bilaterale hulp van regering tot regering) en circa 40 miljoen uit 'potjes' als Internationaal Onderwijs en Onderzoek, Industriële Ontwikkeling, Plattelandoontwikkeling, of wordt via de vier Nederlandse Medefinancieringsorganisaties (NOVIB, ICCO, CEBEMO en HIVOS) naar projecten in India doorgevoerd.

waar vrouwen achtergesteld worden.

In westerse ogen zijn vrouwen in India er over het algemeen slecht aan toe. Dat neemt echter niet weg dat ze zich op hun eigen terrein duchtig kunnen roeren. Dit is bijvoorbeeld te merken als ze hun schroom overwonnen hebben en je -als vrouw zijnde- aanspreken. Ze vragen je letterlijk de kleren van het lijf en kunnen je verstoeld doen staan over hun vrijpostige en grappige opmerkingen. Ondanks hun zware leven -hard werken, veel kinderen krijgen- zitten ze echt niet allemaal zielig in een hoekje van het huis weggedoken. Tenslotte: als u als westerse man meer vrijheden toegestaan worden ten opzichte van vrouwen, komt dat omdat u als 'ongevaarlijk' voor de Indiase vrouwelijke eer beschouwd wordt.

In het begin bestond de ontwikkelingshulp voornamelijk uit financiële hulp in de vorm van leningen en schenkingen. Tot 1976 werd vooral veel programma-hulp verleend. Dat wil zeggen er werd steun verleend aan structurele programma's gericht op bepaalde sectoren in de economie. De programmahulp kwam grottendeels neer op kunststofleveranties van Nederlandse bedrijven en financiering van zware kapitaalgoederen. De kunststofleveranties namen zo'n 70% van

de ontwikkelingsgelden in beslag. De laatste jaren is de hulp in de vorm van kunststof echter sterk teruggebracht (tot zo'n 25%) omdat India zelf meer kunststof is gaan produceren en de benodigde kunststof goedkoper kan krijgen in het Midden-Oosten en in Oost-Europese landen. Na 1980 kreeg m.n. de technische hulp extra aandacht. Nederlandse technici en consultants togen aan het werk bij de drinkwatervoorziening, bloembollenweek en champignonkweek en bij het uitbaggeren van de Ganges.

De resultaten.

Gedurende de 25 jaar dat Nederland ontwikkelingshulp aan India verleent heeft de inhoud van die hulp veranderingen ondergaan. De uitgangspunten daarentegen zijn door de jaren heen hetzelfde gebleven, namelijk het streven naar een zelfstandige ontwikkeling van het land en hulp aan de armen.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken concludeert dat India t.a.v. de 'verzelfstandiging' goede resultaten heeft bereikt. Een redelijke economische groei, successen in de industriële en de landbouwsector, een schuldenlast van slechts 15% van de jaarlijkse export, die zich rond de 20% zal stabiliseren. Goede resultaten voor een ontwikkelingsland, vindt het Ministerie. Er is echter een grote 'maar': ondanks de successen op economisch gebied is de positie van de ongeveer 320 miljoen mensen in India die onder de armoedegrens leven (4 US-dollar per maand op het platteland en 7 US-dollar per maand in de stad) er nauwelijks op vooruit gegaan. De armste vijf-tien tot twintig procent van de bevolking is er zelfs op achteruitgegaan.

Een voorbeeld: "Operatie Vloed".

Al 15 jaar krijgt India van de Europese Gemeenschap grote hoeveelheden zuivelhulp voor het nationale zuivelprogramma Operatie Vloed. De EG heeft sinds 1970 368.000 ton melkpoeder en 128.000 ton boterolie uit de omvangrijke Europese voorraden verscheept. De doelstelling van de hulp was India in 15 jaar tijd geheel zelfvoorzienend te maken door het op poten zetten van een eigen zuivelindustrie. De melkpoeder en de boterolie werden niet uitgedeeld, maar weer tot melk verwerkt en voor een redelijke prijs verkocht. De opbrengsten daarvan werden gebruikt om in India zelf coöperaties van veeboeren op te richten, de melkproductie van de koeien te verhogen, de inzameling van de melk te verbeteren en zuivelfabrieken op poten te zetten. De ondervoede Indiase kinderen zouden zo op den duur gevoerd worden met melk van Indiase koeien.

Talrijke deskundigen uit India en de EG beschouwen Operatie Vloed als een ideale manier van ontwikkelings samenwerking. Daar toe behoort ook minister Bukman van Ontwikkelingssamenwerking.

Bukman: "Dankzij de EG-hulp aan de Operatie Vloed zijn veel zuivelfabrieken niet in handen van het grootkapitaal, maar kunnen ze op coöperatieve basis worden opgezet, een boerenzaak". Door deze ontwikkeling zijn de coöperaties er volgens de minister in geslaagd te voldoen aan de groeiende vraag naar melk in grote steden als New Delhi, Bombay, Calcutta en Madras. De Europese producten vormen een aanvulling op de verse melk van de coöperaties, ze concurreren niet met de eigen melk van de kleine boeren, aldus Bukman.

Die optimaalste kijk wordt lang niet door iedereen gedeeld. In Nederland pleit de Landelijke India Werkgroep (LIW) al jarenlang voor stopzetting van de zuivelstroom naar India. Volgens

de LIW heeft de operatie vooral nadellijke effecten voor de arme bevolkingsgroepen. Op het platteland zijn het nu vooral de grotere boeren die in de coöperaties de dienst uitmaken en de meeste vruchten plukken van de nieuwe zuivelmarkt. De kleine boeren en landarbeiders raken verder achterop. De vrouwen, die in India meestal voor het vee zorgen, zijn maar zelden lid van een coöperatie. Voor de stedelijke bevolking geldt hetzelfde: het zijn ook daar de rijkere middenklassen die het zich kunnen veroorloven melk te kopen.

Niet alleen beschouwt de LIW Operatie Vloed als mislukt maar het het bereiken van de armen betreft, maar ook waar het de onafhankelijkheid van buiten-

landse import betreft. De con-stante hulp werkt 'verslaving' in de hand. De gratis zendingen stimuleren niet tot het opzetten van een eigen productie. Volgens de LIW zou India er beter aan doen de export van veevoeder naar Europa (waaronder een groot deel naar Nederland) stop te zetten. Met dit voer zou drie tot vijf keer zoveel melk geproduceerd kunnen worden dan het land nu van de EG krijgt.

Verdere informatie over Operatie Vloed:
De LIW heeft over Operatie Vloed een illustratief boek uitgegeven met als titel: 'India als melk-koe van de EG'. Zie de Verwijzer voor het adres van de LIW.

EEN BEDELAAR IN TRIVANDRUM

Elke reiziger in India wordt geconfronteerd met bedelaars. Sommige reizigers geven wat, andere geven niets, en worden daarna soms gekweld door schuldgevoelens. Want zou die man, die vrouw of dat kind vandaag nog wel te eten krijgen, of onderdak kunnen vinden? Men weet niet aan wie men iets geeft, of in wat voor omstandigheden zo iemand verkeert.

Er zijn inderdaad bedelaars die de hele dag hun hand op moeten houden voor een hap rijst. Maar dat is slechts een deel van het verhaal. Bedelen is een beroep in India, en bedelaars zijn meestal niet de armste mensen (Landloze contractarbeiders op het platteland zijn vaak armer). Veel bedelaars zijn georganiseerd in wijk- of kasteverband. Ze huren dan een aantrekkelijke plek op straat, en staan een deel van hun inkomsten af aan hun organisatie, in ruil voor kleding of onderdak. In een gesprek met Muthu, een bedelaar in Trivandrum (Zuid-India) komen een aantal kenmerken van het leven van een bedelaar aan bod.

Wanneer Muthu gevraagd wordt waarom hij bedelt en of hij geen baan kan krijgen antwoordt hij: "Bedelen is mijn werk. Dit is mijn beroep. Vroeger was ik loodgieter, maar toen kreeg ik jicht. Sindsdien is het moeilijk om met water te werken". Muthu is melasts. Hij mist verschillende tenen en vingers en is aan één oog blind. Zijn Indische vrienden weigerden hem geld te geven en vonden dat hij naar een speciale kolonie voor melastsen moest. Muthu weigerde dit. "Wie wil er nu op dat soort plaatsen leve je wordt naar een niemands-land gebracht en leeft als in een gevangenis. Ik blijf liever onder de mensen en zie het leven

op straat. Bovendien kan ik me met het bedelen wel redden. Als het een beetje meezit kan ik op een dag 25 rupees verdienen".

Zijn gezin ziet Muthu niet meer. Zijn vrouw en twee kinderen wonen in een appartement. Muthu leeft op straat en blijft steeds enkele dagen of weken rond een vast punt hangen. Zijn favoriete plekje is zijn voor kerken, tempels en moskeën. "De mensen voelen zich dan vroem en zijn eerder geneigd iets te geven. En als het toch moetzaam gaat, klop ik bij een Brahmaan aan. Die geven je altijd wel iets te eten". De Indiërs die geld geven aan bedelaars houden volgens Muthu rekening met de ernst van je toestand. "Je krijgt van hen eerder geld want, liefst beide. Voor mij is dat gunstig. Bij toeristen ligt het anders. Meestal kijken ze dwars door je heen en doen net alsof ze je niet zien. Zij raken in de war en geven maar zelden iets. Maar wanneer ze iets geven is het meestal wel raak en krijg je een biljet. Indiërs geven altijd munten, en nooit meer dan een rupee.

Muthu gelooft in het Karma. "Daarom zit ik hier en geven zij mij geld. In een volgend leven kunnen die rollen omgedraaid zijn. De mensen die mij nu geen aalmoes geven zullen, wanneer zij mijn plaats ingenomen hebben, aan hun lot worden overgelaten. Muthu vertelt dat hij wel eens naar andere steden gaat. "Laatst beproefde ik mijn geluk in Quilon. Dat was een flinke reis, zeker 150 kilometer. Ik reisde per trein, tweede klas. De trein is een goed vervoermiddel en we worden als VIP's behandeld. Immers, wanneer je er vies en arm uitziet kijkt de conducteur bij de controle gewoon de andere kant uit". Minder prettig daarentegen is het contact met eigenaars van winkeltjes en eetuisjes. "Zij willen niet dat we in hun buurt zitten omdat we klanten zouden afschrikken. En wanneer we bij hen iets willen kopen of een maaltijd willen nuttigen, accepteren ze onze 10 en 20 paisa muntjes niet. We moeten het kleine geld dan eerst bij de geldwisselaars omwisselen. Zij rekenen daarbij 30 paisa voor iedere gewisselde rupee".